

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KULFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre 10 dollár
Egy hóra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Uj Kelet az egyetemes erdeiyi
bankazi szidóság politikai
napilapja
Cikkjeink utannyomasat
forras megjelolesével engedely
meg
Extraktokat nem küldünk vissza
megörzésükre nem vállalkozunk

Mellon
Európába indult...

Amerika pénzmagnásai elküldték kö-
vet Mellon Európába, Mellon pénzügyi ál-
lami titkár személyében. A jómaga is dol-
giasok közé tartozó államférfi
az óceánjáró gőzösk egyikének
közé termeiben vár arra, hogy a
hajóba süllyed, hajdani-szövetséges
k valamelyik európai kikötőjében
szállhasson. A pénzmagnás ins-
túció körutrá indult Európába, mint-
egy színházi előadásra váltott volna
át, amelyek keretében egy megrá-
gomor-tragédiát adnak elő. Kétség-
s, hogy Mellon államtitkár ennek a
tragédiának hívatott kritikusa
amit látni fog, az mindenesetre
fogja kelteni érdeklődését.
Érdekes azonban, hogy tul ezen a mű-
ködésénél: meg lesz-e Mellon-
s főleg amerikai társaiban az a
g, hogy ezt a megrázó tragédiát
polgári színjátékká írja át, vagy
közigazgatási nyelvre fordítva át:
szé-e Amerikában az elszántság
hogy az európai helyzet vesze-
géből levonja a konzekvenciákat.
A konzekvenciák, — józan belátás-
mérlegelve a lehetőségeket, — nem
tnek mások, mint a jóvátételek,
létele, helyesebben: elégedés s
egyidejűleg a szövetségesek hadi-
bizásainak törlése.

Könnyebb volt Jorgának megszerezni a parlamenti többséget, mint
meg is tartani

Tizenöt képviselő függetleníteni
akarja magát — vége a parlamenti
többségnek

Bucuresti-Bukarest, junius 11. (Az Uj
Kelet tudósítójától.) Jorga miniszterelnök
hétfőn rendkívül nehéz atmoszférában
fogja megnyitni a parlamenti ülésszakot.
A Braila megyében megvert ellenzéki
képviselőjelöltek még ma is sulyos sebek-
kel őrzik az ágyat, Marinescu Jonel volt
nemzeti parasztpárti képviselő és prefek-
tus pedig élet és halál között lebeg, nem
tudni, hogy megéri-e még életben a parla-
ment megnyitásának napját. A sorozatos
barbárságokról egyre újabb és újabb ada-
tok futnak be a miniszterelnökséghez, a
belügyminisztériumhoz és a lapok szer-
kesztőségeihez, úgy, hogy

a parlament első üléseire rá fogják
vetni az árnyékukat a csendőrszuro-
nyok, az uralapások és a sulyosabb-
nál sulyosabb választási atrocitások.

Jorga professzort tegnap tiszteletbeli
doktori címmel ajándékozta meg a párizsi
Sorbonne. Kérdés azonban, hogy a jelen
körülmények között sok öröme telik-e a
miniszterelnöknek ebben a kitüntetésben,
amikor minden gondját az foglalja le,
hogy valahogyan számot adjon a parla-
ment előtt a választásokról. Egy amerikai
rajongója hosszú táviratban üdvözölte
a miniszterelnököt, amelyben mély öröme-
nek adott kifejezést afölött, hogy Jorga
professzor olyan imponáló és megsemmi-
sítő fölönnel győzött a választásokon.
Ennek a táviratnak sem örülhet különö-
sen a miniszterelnök. Mert mi volna, ha
a szegény amerikai megtudná, hogy
hogyan jött létre ez az imponáló és meg-
semmisítő fölönnel...

Ilyen körülmények között érthető, ha
sulyos gondok gyötrik a miniszterelnököt.
A derek választási apparátus a többséget
valahogy megcsinálta, ez a többség azon-
ban rendkívül gyenge lábon áll. A kor-
mánylista többszöri büvészmutatványok
után 289 mandátumhoz jutott. E 289 kép-
viselő közül 67 liberális, 10 szász és 8
agrárlikás van, vagyis tiszta kormány-
pártinak mindössze 204 képviselőt lehet
tekinteni. Minthogy az abszolút többség-
hez 194 szavazat szükséges, a kormány-
párti képviselőknél nem igen szabad sem
betegnek lenni, sem az ülésről kimaradni,
különben felborul a többség. De még

ezt a gyöngye többséget is halálos
csapás fenyegeti. A Lupta ugyanis
arról tud, hogy tizenöt képviselő
többszöri erdeiyiek, akiket mint ugy-
nevezett kiemelkedő személyiségeket
vettek fel a kormánylistára, függet-
leníteni akarják magukat a parla-
mentben.

E tizenöt képviselő között van a kolozs-
vári Amos Fráncu és a brassói Axente
Banciu. Ha ez az ugynevezett független-
ségi processzus megindul, akkor egy szép
napon Jorga még egészen egyedül marad.
Hiszen tulajdonképpen Jorga-párt, vagy

kevesebb rizikóval járna, a látszatok el-
lenére is, valószínű. És ha Mellon való-
ban provinciális államférfi és valóban
tárgyilagos szemlézőnek fog bizonyulni:
elképzelhetetlen hogy ne járuljon hoz-
zá a hadiadósságok leírásához, illetőleg
Németország jóvátételi terheinek fel-
függesztéséhez.

A liberális part ellenzéki frontra készül, mert nem akar
szolidaritást vállalni a választási visszaélésekkel. Maniu
személyesen veszi fel a harcot az igazolási vitában

Argetoianu-párt nem volt és nincs is és a
kormánypárti listát a kartell elemeken
és a kormány tagjainak rokonain kívül
főképpen ad hoc fripturistákból állottak.
Hogy ez a gyöngye parlamenti többség
hogyan fogja tudni felvenni a harcot az
ellenzéki pártok koncentrikus támadásai-
val szemben, az a jövő titka. Mert hogy
a liberálisokat is beleértve, minden ellen-
zéki frakció élesen és energikusan fog
felvonulni a kormány ellen, az már egy-
általában nem kétséges. A választási
turnéról hazatért liberális vezérek kíván-
ságára ugyanis még a vasárnapi párt-
vezetőségi ülés előtt szombatban értekez-
letet fognak tartani a liberális párt volt
miniszterei, hogy állást foglaljanak a
párt további magatartásának ügyében is.

A volt miniszterek értekezletét na-
gyon éles ellenzéki hangok előzik
meg. Egyre több vezetőségi tag adja

Maniu szakadatlanul gyűjti az adatokat a választási
visszaélésekről

Az csak természetes, hogy a nemzeti
parasztpárt a legélesebb oppozíciót fog-
ja kifejtteni már az első napokon is. A
párt nevében Maniu fogja felolvasni
azt a deklarációt, amelyben leszögezi,
hogy a választási visszaélésektől és
terroraktusoktól született parlamentet
nem lehet a népakarat megnyilatkozása-
nak tekinteni. A volt miniszterelnök fel-
fogja sorolni a választási visszaélések
hajmeresztő részleteit is és be fogja ter-
jeszteni az erre vonatkozó dokumentu-
mokat. Maniu az adatgyűjtés szempont-
jából lent járt Braila megyében és fel-
kereste a Jaca községben félholtá vert
nemzeti parasztpárti politikusokat. A
volt miniszterelnök Bukarestben a leg-
nagyobb felháborodás hangján beszélt
a helyszínen szerzett tapasztalatairól
és kijelentette, hogy adatgyűjtés szem-
pontjából a pénteki és szombati napot
Erdélyben fogja tölteni és csak vasár-
nap tér vissza Bukarestbe.

Éles ellenzéki küzdelemre készülnek
fel az avereszkánusok is. A marsall va-
sárnapi hívtá össze értekezletre párt-
jának végrehajtó bizottságát, amikor is
meg fogják kapni a megválasztott parla-
menterek a felhatalmazást a további
munkájukra. Már is bizonyos, hogy a
kamarában Goga, a szenátusban pedig
Averescu marsall nem a legbarátságos-
sabb hangnemből fogja a kormány-
ténykedéseit kritizálni, az kitűnik ab-
ból a nyílt levélből, amelyet a néppárt
elnöke a miniszterelnökhöz intézett az
udvarhelymegyei választásokkal kapcsola-
ban.

Magától értetődik, hogy a kisebbsé-
gek sem fogják szó nélkül hagyni a vá-

tudtára Ducának, a párt elnökének
a Jorga-kormányallal nyugodt érzett
elégedetlenségét.

Egyrészt a liberális párt nem szívesen
vállal szolidaritást a választási vissza-
élésekkel, amely igaz, hogy 67 mandátu-
mot juttatott a liberális pártnak, viszont
egyetlen miniszteri tárca sincs a kezük-
ben. Másrészt a liberális párt régi vezetői
komoly aggodalommal hallgatták Jorga
választási korteszbeszédeit, amelyek során
a miniszterelnök egyáltalán nem fukar-
kodott a pártok elleni teoretikus támadá-
sokkal, beleértve tehát a pártok közé a
liberális pártot is, noha ezzel a párttal
választási kartell kötött. Ugyanilyen
hurokat pendített meg a miniszterelnök a
junius 8-i királynapon is és ez elég volt
ahhoz, hogy a liberális párt nagy több-
ségének elmenjen a kedve a kormányval
való kollaborációtól.

lasztási visszaéléseket, különösen a Ma-
gyar Pártnak vannak rendkívül sulyos
okai a támadásra. Hir szerint a Ma-
gyar Párt elkészítette azt a memoran-
dumot, amely az összes jogi formák be-
tartásával megpeticionálja az udvar-
helymegyei választást.

Argetoianu belügyminisztert mindez
a készülődés a legkevésbé sem zavarja.
A belügyminiszter vezérkarával nyugod-
tan dolgozik a közigazgatási reformja-
vaslaton, amelynek törvényerőre való
emelkedése egyetlen egy kézműdolattal
a kormány embereinek ölébe ejti a vá-
rosok, falvak és megyék adminisztráció
ját is. Ottescu államtitkár, Doneriu,
Paul Goman, Julian Peter közigazgatá-
si vezérfelügyelő és Nocilau belügymi-
niszteri vezérigazgató a tagjai annak a
bizottságnak, amely a belügyminiszter
elnöklete alatt lázas tempóval készíti el
az új törvény szakaszait. Ezek között a
legfontosabb a községi és megyei taná-
csok felosztása és az új választásokig
hivatalba iktatandó interimáris bizott-
ságoknak teljes jogkörrel való felruhá-
zása. Hogy az új közigazgatási törvény
még milyen meglepetéseket tartogat, az
csak három-négy nap mulva fogjuk
megtudni, amikor közzéteszik a tervezet
szövegét. Egyelőre még a törvényszer-
kesztők sem tudják, hogy mi történjék
a tartományi igazgatóságokkal. Néhá-
nyan a tartományi igazgatóságok meg-
szüntetése mellett vannak, mások vi-
szont fenn akarják továbbra is tartani
ezt az intézményt, de a jelenlegitől tel-
jesen eltérő formában. A legközelebbi
napok meg fogják adni erre a kérdésre
is a választ.

kell tekintenünk Mellon európai inspek-
ciós utjának eredménye elé. Elvégre
nincs az az elvakult és rideg pénzem-
ber ma már, amelyek ne okult volna a
különböző forradalmakból és még in-
kább ne okulhatna az egész Európában
egyre fenyegetőbbé váló alkaseredősen
és tömegnyomoron.

hirdetés

Lehrerin, Jüdin
Hilshafterin, oder z
tet: Deutsch, Franz
idea, Neumann, Sag
kiváló tenorhanggá
nős sochet ubodek
külföldön, mint fő
ségrnél működik, rom
miatt ilyen minős
ségrnél keres megf
dában.
Corso Bazar
kivánatra ingyen, Gyerm
25 leltől kezdve.
k érvénytelenített
becserlését és bárn
i megbízást sürgős
Salamon, Huedin.
ánüzet erdeiyi váro
att, sürgösen átadó
alatt a kiadóban.
kiadó berendezéssel
Minerva Biztosító.
u butorozott szoba
zemély részére kiadó
M. u.) 14. II. em.
épes Fordson-trakt
Jakab Ferenénél.
ané kóser vegetári
e Calea Regele Ferd
u.) 23 szám alá. Be
elől. Olesó árak!
t elején két holda
gondozott grümöles
házzal és mellékép
vizvezetékekkel eladó.
bb, modern, városi
Mosse hirdetési

A Piccardról szónokló főrabbi, avagy miért bukott meg csufosan a zsidó párt az „Egyenlőség” szerint

Ki ne ismerné a régi adomát, melyben az anya a gyerekszobába lépve elszörnyedve hallja, hogy kis fia a legtrágárabb szavakat mondja. „Az Istenért, mit csinálsz?” — kiált rá — mire az így válaszol: „Csak arra tanítom a papagályt, hogy mit nem szabad mondania”.

Az „Egyenlőség” című budapesti, magát a „magyar zsidóság politikai hetilapjának” nevező újság (a részletes körülírás a fiatalabb generációnak szól, mely már nem ismeri ezt a magyar zsidóság életében egykor tényleg nagy szerepet játszott hetilapot) legutóbbi, június 6-i száma teszi aktuálissá a fenti adomát. Pedig a kép, mely élénk tárul belőle, egyáltalában nem humoros, sőt...! De hát beszéljen maga az „Egyenlőség”.

Az első hír tudtul adja, hogy az egyik pesti főrabbi „a nagy egyházszónok a Piccard légzőgömből a dohányuccai templom szőcsékén szónoklatot tartott”. A hír egymagában semmit sem mond, sőt szinte azt sejteti, hogy a pesti hitközségben oly örömdetek a vallási viszonyok, hogy a papnak már nem kell hivatástól bízni, hanem az őt kedvező a politikai és gazdasági helyzetük, hogy egy jobb jövő reményével nem kell őket kintartásra inteni, tovább türesem bátorítani. De aki tudja, hogy ugyanakkor ezen község a legfontosabbat, a Kasrusz intézményt készülő feladni, nem törődve azzal, hogy ezáltal elveszti vallási létjogosultságát s hogy a kitérés mily ijesztő nagy számmal szerepelnek életében (ha nem tudná, ugye egy oldallal tovább megalálhat az „Egyenlőség”-ben két tipikus kitérés esetet, két diák kitérését, hogy kijátszassák a numerusz klauzuszot). A beszéd témája így már kevésbé érthető s talán csak egy régi viccel lehet megmagyarázni, mely szerint a tanuló a tanítónak, ki azt kérdezte tőle, hogy egy légynek hány lába van, így válaszolt: A tanító bácsinak ott-hon hat gyereke van, éhesek és rongyosok, nem tudja, hogy mit ad holnap nekik enni s most nincs egyéb dolga, mint azt megtudni, hogy egy légynek hány lába van?!

Egy másik cikk a választási harcra kapcsolatos és a „zsidóhíttű magyar választókat” óvja az „elitelt és perhorreskált” utóállambeli eljárástól (önálló Zsidó Párt), melyet különben e számban ismertet és melynek ránk vonatkozó része a következőkben szól: „Az erdélyi választás befejeződött”. Az ugynevezett Zsidó Párt című alkalmi alakulat kisebbségbe került. Alig tudott néhány száz szavazatot összeszedni. Az Egyenlőségnek mult heti állásfoglalása is nagy mértékben hozzájárult ehhez az eredményhez. (Kár, hogy az Egyenlőség jelzett számát az a 64.000 szavazó, mely 4 képviselőt adott a romániai zsidóságnak, nem olvasta; sosem lehet tudni, talán ma egész másként állana a helyzet). Hogy erkölcsi alapot is adjon, idézi Fildermann dr.-t, kit Románia illusztris vezetőférfiának nevez s kiről közli Louis Marshall véleményét, mely szerint dr. Fildermann „Európa legképzettebb zsidó politikusa”. Az atyák bölcs mondásai (a Perék) különbséget tesz az érdekeltekül és az érdekből való szeretet között, az Egyenlőségnek Fildermann iránti szeretetét nem tudom, hogy hová osztályozná, de azt hiszem, hogy biztosan egy csoportba a Gömbös—Cuza-féle szövetséggel, melynek ha jól emlékszem, két évvel ezelőtt voltunk tanui.

Ha azonban speciális zsidó pártot nem tart helyesnek, külön zsidó érdekekről nem tud, illetőleg nem akar hallani, speciális zsidó sérelmekről már kénytelen megemlékezni, annál is inkább, mert ha ezek nem lennének, a lap nem egzisztálhatna. (Erről természetesen szó sem lehet — nem kell megjedni! — a zsidó sérelmek akkor is lesznek, mikor már nem lesz az „Egyenlőség”, mely hetenkint egyszer megvédi a zsidóságot, mely érhetetlen, hogy hogyan is tud nélküli egzisztálni a világi többi részében).

Tehát a sérelmek megvannak és azokat orvosolni kell és pedig úgy — mondja az Egyenlőség — hogy a különféle jelölteket a sérelmek megoldásának programba foglalására kell bírni. A sérelmek között

többek közt ott van a következő: „A zsidóság háborus érdemeinek elismerése, a kitüntetett és hősi halált hat zsidó katonák felvétele a Vitézi Rendbe”. Ebből ha nem kevesebbet, de a hősi halottak közé való besorolást, még a legszélsőbb antiszemita is elfogadják s így senki sem mondhatja, hogy az elgondolás nem reális elképzelés alapszik. Ez távolról sem akar beavatkozás lenni a magyar zsidóság politikai állásfoglalásába. Mi velük szemben „a distinguished foreigner”, egy előkelő idegen vagyunk, ki csak kívülről nézheti a dolgokat és bele nem avatkozhat, úgy mint pl. az erdélyi zsidóságra nézve Dézsi Géza magyar képviselő, bár mi nem jelentjük ki, hogy az ellenkező

Szombaton iktatják be hivatalába Doumert, az új francia köztársasági elnököt

Párizs, június 11. Doumer új elnököt szombaton délután 3 órakor iktatják be hivatalába. A Laval-kormány az új elnök hivatalbalépése után nyomában beadja lemondását, de Doumer újra Lavalt bizza meg a kormány megal-

állásfoglalás „szégyent hoz halottainkra”, mint ahogy Dézsi Géza ur oly szépen kifejtette.

Minket az egészről csak egy érdekel, a hír, mely rólunk megjelent s mely tudatosan elferdíti, meghamisítja a tényeket. De erre az eljárásra sincs egyéb mondanivalónk, hogy ez kortünet, épp úgy, mint a Piccard-szónoklat a péntek esti istentiszteleten.

Csak hogy erről a „szóról” „kortünet”, eszünkbe jut, korunk új jelensége, hogy a dolgokat szereti elkeresztelni. Ha egy zsidó egyetemi hallgatót megvernek, az igazoltatás, jobb esetben eltanácsolás, sőt ez annyira megy, hogy pl. ha felelőtlen elemekről hallunk, azonnal felelős embereket gyanítunk a hátuk mögött, vagy ha egy „kompetens” heyről jövő nyilatkozat azt mondja, hogy ott nincs zsidóüldözés, mi érthetetlenül az ellenkezőjére gondolunk. Az „Egyenlőség” eljárásáról is régebben talán azt mondták volna, hogy az kutmérgezés, hogy az tudatos hamisítás, mi csak annyit monduk, hogy az kortünet.

Lövy Miklós (Marosvásárhely.)

Elkobozták a sétatéri ruletteket

A tulajdonosok ellen megindult az eljárás

Cluj-Kolozsvár, június 12. (Az Új Kelet tudósítójától.) A kolozsvári sétatérn már hetek óta működik két rulett, amelyek a sétatéren járkáló vasárnapi közönség „szórakozik”. A szórakozás alatt a rulett vállalkozói azt érik, hogy a szórakozó közönség nehezen kiizzadt pénzt a kétes pontosságú működő rulett asztalon felejtse. Az üzlet nagyszerűen ment, mert hiszen a mai nehéz időkben a pénztelen ember örül, ha legalább szerencséséjét egy kis kitérővel próbálhatja.

kitásával. Az új kormány változatlan összetételű lesz s Briand is megtartja a külügyi tárcát. Vasárnap Doumer az Elysée-palotában ebédet ad Vilma holland királynő, férje és Julianna trónörökös nő tiszteletére.

A rendőrséghez már több feljelentés érkezett a rulettek ellen, míg szerdán a nyomozó osztály vezetője valóban elrendelte, hogy a rulett asztalokat elkobozzák és megindította az eljárást a tulajdonosok ellen. A törvény szerint ugyanis a nyilvános szerencsejátékoknál csak tárgyakat vagy luxus-élelmickekkel lehet játszani. Ezen az alapon eljárás indult Oarea Iuon és Berches István ellen, az asztalokat pedig elkobozták.

Megölte 16 hónapos fiát és kidobta a vonat ablakán

Bécs, június 11. Tavaly, december 2-án a tauerni vasútvonalon, közvetlenül a sinek mellett egy gyermekfejet találtak, másnap pedig megtalálták a Steinhaus és Semmering közötti alagútban a gyermek törzsét. Megállapították, hogy a holttest egy Mikulások nevű vasutas gyermeke, a 14 hónapos Antal. A szomszédok azt vallották, hogy az apa, Mikulások Antal, nagyon rosszul bánt a gyerekekkel és ezért a Mikulások házaspárt letartóztatták. Az apát később bizonyítékok hiányában szabadlábra helyezték, az anya ellen azonban gyilkosság címén vádat emeltek. A tárgyalás ma kezdődött meg a bécsi esküdt-széken.

A vádlott asszony 16 éves korában ismerkedett meg Mikulások Antallal és szerelmi viszonyt folytatott vele. Rövidesen összeveszték és a leány egy Polák Lajos nevű katonához ment feleségül, míg a régi szerelme ismét felőrdet és visszatért Mikulásokhoz, de ekkor már két gyermeke volt.

1929 októberében ismét született egy kislánya, akit Antal névre kereszteltek. Ennek a gyerekeknek éppoly kevés örült mint az első kettőnek és rövidesen lépéseket tett az irányban, hogy a gyermek nevelését Bécs városára bizza. Ez azonban nem sikerült és a kis Tóninak borzalmas szenvedéseket kellett kiállania. Az asszony a férje háta mögött adós-

ságokat csinált és a gyerekeknek nem adott enni. Ezenkívül ütötte-verte a gyereket, aki teljesen lesoványodott, míg nem nagyszüleihez adták kórházba. De az asszony sokallta a kórházpénzt és ekkor támadt az a gondolata, hogy a gyereket eltegye láb alól.

A kritikus délután a férfinak szolgálata volt. Az asszony ekkor egy méter hosszú rádiódrótot vett és azzal megfojtotta a kislányt. A holttestet először Klagenfurtba vitte egy csomagban, a csomagot az állomás ruháiban hagyta éjszakára. Másnap tovább utazott és a gyermek fejét kidobta a vonatból. A törzset az alagútban dobta ki.

Férjének azt mondta, hogy a gyereket Karintiában helyezte el egy családnál. Később azonban bevallotta a borzalmas bűntényt. Mikulások azonban nem tett feljelentést és még letartóztatása alkalmával is azt vallotta, hogy a dolgotól mit sem tud.

A pszichiáterek teljesen normálisnak találták az asszonyt, ki a legnagyobb következetességgel hajította végre a borzalmas bűntényt. Az esküdtszék előtt óriási tömegek gyűltek össze, úgy, hogy a tárgyalóteremben nem is volt elég hely a kíváncsiak számára.

Mikulások Valéria, aki egyszerűen öltözött munkásasszony, egész testében remegve ült a vádlottak padjára. Lehorasztott fővel ül és folyton a könnyeit

EXPOSITION COLONIALE INTERNATIONALE PARIS-1931 MAI-NOVEMBRE

Hangulatos ségek. Zenés és a legkülönsebb világi ének. Különcsóságok és nyök. Utbésért fordul melyik utadához.

törölgeti. Összerezen, amikor meg-lantja a feket táarban belépő... Az esküdték közé csupa férfít tartak ki. A vádirat felolvasása után kezdődik a vádlott kihallgatása, aki nőnek érzi magát. Először arról szél, hogy november 30-án súlyos összevesztett a férjével a kisfiu akinek neveltetése idegeneknél legalább 20—30 sillingbe kerülne. Este 8 órakor ment el hazulról az ura és kor határozta el, hogy a gyermek megöl.

Elnök: A következőket intézzék a gyermekek?

— Igen.
— Mennyi ideig tartott?
— Nem tudom.
— Elbucszott a gyermek?
A vádlott nem felel, hanem kezeibe temeti arcát.
— Tudott aludni a gyilkosság?
— Nem, egész éjszaka a komoly ütem.
— Min gondolkozott?
— Azon, hogy mit csináljak a testtel, a kertben temessem-e a pedig valami tóba dobjam.
A tárgyalás a közönség óriási lödése mellett folyik.

Legújabb könyvek

Földi Mihály: Kádár Anna lelke Ossendowski: A nap rabszolgái II. köt. kötet
Jarnó József: Magyar miniatörök
Krudý Gyula: Festett király
Paul Morand: Az élő Budape
Harzsányi Zolt: Eletré halálra
Méri Sándor: Músonon kívül
Gelléri Al Endre: A nagyposóda
Mihályi Ernő: (műszaki könyv) Az autók elektromos felszerelése
Thury: Veszedelem szerelem
Lengyel: Boldog város
Dumas: A dráma vége
Dávid M.: A szerelmek városa
Dumas: A végzet utjai 340 oldal
Dumas: Honszeresüi hölgy
Mikszáth Kálmán: A németke
Julien Green: Adrienne fűze
Julies Green: Adrienne köve
Sinclair Lewis: Wreen urunk fűze
Sinclair Lewis: Wreen urunk köve
Else Feldmann: Az anya teste fűze
Else Feldmann: Az anya teste köve
Hamsun: A világ vándora fűze
Knut Hamsun: A világ vándora fűze
Knut Hamsun: A világ vándora köve
Jim Dollar: Mese Mend fűze
Jim Dollar: Mese Mend köve
Trozki: Geschichte der Russische Revolution

Kapható az „UJ KELET” könyvsztyályában az össze és por ség előzetes beküldése mellett (bél is), vagy utánvétel.

Mi az igazság? A meg...

Jogászokörökbe

Tárgu-Mureş-Maros (Az Új Kelet tudós) szeredai járásbíróság alsóbbbrangu személyzet zött egy fapadon csü előszobájában. Egys bélyegeket a beadvány téséggel” továbbadták teréja. Most azonban velük, mert a szomsz nagyobb szenzáció va nagy ügy: a fekete f panama.

De nem a valódi es szó. A szóbanforgó köze van az eredeti hogy a marosvásárhe inkriminált cselekedet Magánjavak erdeiben az ifjovi törvényezék a kisajátítások szabály addig a marosvásárhe erdőkitermelés körülm ez nagy különbség. Ma nem csiki erdőköröl len ha vergődött volna ol a marosvásárhe helyi ügy országos szenzáció az fából.

A csiki erdők nevéne melléköngéje van és ig a marosvásárhe helyi viz röpöknek a levegő. Előbb kétszázmillió lej csak százmillió lejről be közegek. Nem csoda, ha három foglya van má hiszen ha már az állam kár érte, azt be kell ha és hogy be lehessen ha arra a legjobb eszköz gnanusítottakat. Már érdekezés is. Csak hogy tak nagyrésze erdőkiter lehetnek részese a kite ban, hiszen az ő munká ságok legszélesebb ellenő tét és letartóztatásuk ominózus kétszázmillió szönhetik, mert ez a kör fokozottabb szigorúságra hatóságokat.

Milyen Ilyen hatalmas kárrol lehet. Hiszen a Csiki M sen 105 millió lejre van abban a perben, amely előtt folyik. Még pedig esülték fel és így nem hozza, hogy alaposan fel tőmillió erdőben pedig t gy kétszázmillió lej k tényleg van kár, 2—3 m ami az óriási méretű b erdőkíhagássá degradálja.

Egy esztendeje már ant en feljelentések alapján művelésügyi miniszterium vizsgálatot folytat Mar siki erdőkitermelés körü ságok ügyében. Az inspek lábbiakban foglalja össze

A választáspe

— Van egy törvényssa lapján a parasztek 5000 atnak tarifális áron fát kére az állami erdőkből. én száradt, vagy szél ált az történt, hogy egy-eg edte száz-százhusz igény at, akiknek azonban fog ról, hogy mit irnak alá aktív kéréseket apróalt mban, amely kiadta a b perzett bonokat, amelyeke kintek, hiszen a parasz egy aláírásukat mire hasz termelőknak, akik egyes ságokkal összejártsza e eldöntött fát, hanem eg rmetek ki még pedig két ora mennyiséget, mint n szólott.

—Igy érte az államot it még az is tetézet, tén magasabb árat leh i, a bonok alapján tö tesítve volt az adótl ról lévő szó, nem járt ettséggel.

Válasszátok a „VUTUR” védjegyü gumitalpu vászoncipő

Mi az igazság a legújabb csiki erdőpanamában?

A megvádolt marosmegyei fatermelők nem károsították meg az államot

Jogászörökben a letartóztatott fatermelők szabadlábra helyezését várják

Targu-Mures-Marosvásárhely, június 11. (Az Új Kelet tudósítójától). A nyárad-szerdai járásbírósnak csaknem egész alsóbrangu személyzete két fogházor között egy fapadon csücsül a vizsgálóbíró előszobájában. Egyszerűen lenyalták a bélyegeket a beadványokról és némi „vesztéséggel” továbbadták. Egész csinos történet. Most azonban senkinek sem törődik velük, mert a szomszéd szobában sokkal nagyobb szenzáció van. Országra szóló nagy ügy: a fekete fa... A csiki erdőpanama.

A kétféle csiki panama

De nem a valódi csiki panamáról van szó. A szóbanforgó esetnek csak annyi köze van az eredeti csiki panamához, hogy a marosvásárhelyi törvényszéken inkriminált cselekedetek szintén a Csiki Magánjavak erdeiben történtek. De míg az ilfovi törvényszék Dobrescu Aurélon a kisajátítások szabálytalanságait keresi, addig a marosvásárhelyi törvényszéken az erdőkitermelés körülményeit kutatják. És ez nagy különbség. Mert ha történetesen nem csiki erdőkről lenne szó, akkor aligha vergődött volna olyan nevezetességre a marosvásárhelyi ügy és nem lett volna országos szenzáció az ugynevezett fekete fából.

A csiki erdők nevének azonban különös melléklőnéje van és így nem csoda, hogy a marosvásárhelyi vizsgálatnál csak úgy röpködnek a levegőben a százmilliók. Előbb kétszázmillió lej kárról, most már csak százmillió lejről beszélnek a vizsgálók. Nem csoda, ha ezek után tizenhárom foglya van már a vizsgálatnak, hiszen ha már az államot ilyen horribilis kár érte, azt be kell hajtani a büntösökön és hogy be lehessen hajtani az összeget, arra a legjobbi eszköz őrizetbe venni a gyanúsítottakat. Már csak a vizsgálat érdekében is. Csak hogy a fogva tartottak nagyobb részét erdőkitermelők, akik aligha lehetnek részesei a kitermelési panamában, hiszen az ő munkájuk az erdőhatóságok legszűkebb ellenőrzése mellett történt és letartóztatásukat bizonyára az aminőzus kétszázmillió kár híreinek közönlönyös közönségének tudatára hozták, mert ez a körülmény készítette fel a közönséget a szigorúságra az igazságügyi hatóságokat.

Milyen kárról lehet szó?

Ilyen hatalmas kárról azonban szó sem lehet. Hiszen a Csiki Magánjavak összesen 105 millió lejre vannak felértékelve abban a perben, amely a Népszövetség előtt folyik. Még pedig a károsultak becsülték fel és így nem férhet kétség hozzá, hogy alaposan felértékeltek. Százmillió erdőben pedig bajos dolog száz, vagy kétszázmillió lej kárt okozni. Ha tényleg van kár, 2-3 millióról lehet szó, ami az óriási méretű bűntudat szimpla erdőkihágássá degradálja.

Egy esztendője már annak, hogy névtelen feljelentések alapján Marinescu földművelésügyi minisztériumi vezérfelügyelő vizsgálatot folytat Maros megyében a csiki erdőkitermelés körüli szabálytalanságok ügyében. Az inspektor a vádjait az alábbiakban foglalja össze:

A vezérinspektor vádpontjai

— Van egy törvényszakas, amelynek alapján a parasztek 5000 lej értékig kaphatnak tarifális áron fát saját szükségleteikre az állami erdőkből. Még pedig tömör száradt, vagy szél által ledöntött fát. Az történt, hogy egy-egy kijáró összeadta száz-százhusz igényjogosult aláírásával, akiknek azonban fogalmuk sem volt arról, hogy mit irnak alá. Ezeket a kollektív kéréseket apróbbították a minisztériumban, amely kiadta a bont. Az így megérzett bonokat, amelyeket én hamisnak tekintek, hiszen a parasztek nem tudták, hogy aláírásukat mire használják, eladták a fatermelőknek, akik egyes erdészeti használatokkal összejártva először is nem ledöntött fát, hanem egészséges fákat emeltek ki még pedig kétszer-háromszor annyi mennyiséget, mint amennyiről a törvény szólt.

— Így érte az államot horribilis kár, amit még az is tetézt, hogy árlejtés esetén magasabb árat lehetett volna eladni, a bonok alapján történt termelés csökkentése volt az adótól és szeldöntött erdőkről lévén szó, nem járt fásítási kötelezettséggel.

Ezzel szemben a gyanúsított és őrizetbe vett fatermelők semmiképpen sem érzik magukat bűnösnek. Ők szabályszerű bonokat vásároltak, olyan bonokat, amelyeket a minisztérium annak rendje és módja szerint aprobált és fogalmuk sem lehetett arról, hogy ezeket a bonokat esetleg illegális uton járták ki. A fatermelők rendes adósvételi szerződést kötöttek a bontulajdonosokkal, az erdőkitermelés pedig ezen aprobált bonok alapján történt

az erdőhatóságok permanens kontrolja mellett.

Az államot semmiféle kár nem érte az erdőkitermelők részéről, hiszen az állam megkapta a fáért a napi árat, a fatermelők az adót is megfizették, sőt ahol szükség volt, a fásításról is gondoskodás történt.

Maradna tehát egyetlen vádpont, hogy a szóbanforgó fatermelők esetleg többet

termeltek, mint amilyen mennyiségről a törvény szólt. Ha ez a permanens kontrol ellenére is előfordulhatott, vagyis megtörténhetett az, amit az erdészeti vezérinspektor állít, hogy az erdőközégek összejártak a fatermelőkkel, akik más és több fát vágtak a megengedettnél, akkor sincsen bűnügyről szó. Az ilyen eseteket az erdőtörvény kihágásnak minősíti, a járásbírósnak elé utalja és a kár megtérítése mellett pénzbírsággal sújtja.

Igy nézi ki a marosvásárhelyi panama közelről nézve. Ha történt valami visszaélés, az csak a bonok kijárása és engedélyezése körül történhetett és mindenki lehet bűnös, csak éppen a fatermelők nem. Egyelőre azonban ők ülnek fogságban, noha egyáltalán nem indokoltan és marosvásárhelyi jogászörök meg is vannak győződve arról, hogy már a közeli napokban meg fog történni a szabadlábra helyezésük.

Az új német szükségrendeletek meghozták az első forradalmi megmozdulásokat

Brüning minisztertanácson ismertette a chequersi tanácskozás eredményeit

Berlin, június 11. Ma délelőtt a birodalmi miniszterek részvételével miniszteri értekezlet volt, amelyen ismertették a chequersi találkozón folytatott megbeszélések eredményeit. Ezzel kapcsolatban Brüning még e héten tájékoztatni fogja a pártok vezetőit a Chequersben lefolyt megbeszélésekről. Egyidejű-

leg a kommunisták mindenütt akcióba kezdtek a birodalmi kormány új szükségrendelete ellen.

Majna-Frankfurtban és Mannheimban súlyosabb összeütközésekre került a sor a zavargók és a karhatalom között. Mintegy ötven sebesülést jelentet-

tek. Mannheimban a rendet még nem sikerült helyreállítani. A kommunisták felforgatott szemetesládákból, építőgerendákból barrikádokat emeltek s ezek mögött védekeznek a rendőrszolgálatok szemben. A barrikádok körül időnként revolverlövés hallhatók.

A kommunista éhségstrájkolók jární sem tudnak

Huszonegyedik napja tart az éhségstrájk. A fogvatartottak nem tudnak kijönni celláikból, hogy hozzátartozóikkal beszéljessenek

Cluj-Kolozsvár, június 12. A kolozsvári ügyészség fogházában éhségstrájkoló kommunisták ügyében semmi döntés nem történt és a strájkolók hozzátartozói naponta kétségbeesetten próbálják a fogvatartottakat rábeszélni, hogy hagyjanak fel a strájkjal. Eddig azonban egyetlen rábeszélés sem volt elegendő ahhoz, hogy a rendkívül legyengült emberek, akik már huszonegy

napja folytatják az éhségstrájkot, ételt vegyenek magukhoz. Csütörtökön délelőtt a letartóztatottak hozzátartozói újra megjelentek a börtönnél, de a strájkolók egy része már nem volt képes felvászorogni a börtön lépcsőin, mert a huszonegy napos koplás már teljesen legyengítette őket.

Az éhségstrájkolók közül különösen rossz állapotban vannak Erdélyi József

és Halász Ilona. Halász Ilonáról már napok óta tartja magát az a hír, hogy állapota válságosra fordult. A fanatikus éhségstrájkolók senki sem tudja rávenni arra, hogy felhagyjanak a strájkjal és miután a törvényszék vád tanácsa további fogvatartásukat rendelte el, a hozzátartozók a legnagyobb aggodalommal eltelve állanak naphosszat a törvényszék épületében.

A nemzeti parasztpárt juszticmordnak minősíti Crisan György letartóztatását

A vád tanács szabadlábra helyezte, de az ügyész fellebbezése miatt továbbra is fogva marad Crisan volt miniszter

Brassó, június 11. (Az Új Kelet tudósítójától). A politikai élet érdeklődésének középpontjában még mindig Crisan György volt nemzeti-parasztpárti miniszter letartóztatása áll. A brassói törvényszék óriási érdeklődéssel várt tárgyalása tegnap zajlott le és azon a törvényszék szabadlábra is helyezte Crisan Györgyöt. A vád tanács ülésén Georoceanu ügyvéd tartott előbb beszédet, majd Moga, Garoiu, Teculescu, Precup és Ungur brassói ügyvédek terjesztették elő védőérveiket Crisan György szabadlábrahelyezése mellett.

A vád tanács rövid ideig tartó tanácskozás után elrendelte Crisan György szabadlábrahelyezését azon a címen, hogy

társadalmi pozíciójánál fogva a szűkebb veszélye még abban az esetben sem fogyna fenn, ha az ellene felhozott vádak igazolást nyernének.

Miután az ügyész fellebbezett a határozat

ellen, Crisan továbbra is letartóztatásban marad a vád tanács további döntéséig.

Crisan György letartóztatása érthetően a legnagyobb megdöbbenést váltotta ki nemzeti-parasztpárti körökben, ahol ezt a letartóztatást, mint már megirtuk, közönséges politikai manővernek tekintik. A nemzeti parasztpárt azzal is demonstrálni kívánta az ügy politikai jellegét, hogy husz ügyvédje jelent meg a törvényszéki vád tanács tárgyalásán a párt brassói gárdájából.

A párt erdélyi hivatalos lapja, a Patria, rendkívül éles hangon támadta a vizsgálóbíró döntését.

„Egy ügyész haragszik a régi rezsimre — írja a Patria — és ezért bosszúból odáig ment, hogy súlyos vádat emeljen Crisan György biharmegyei képviselő és volt miniszter ellen.

Mindenki meg van róla győződve, hogy juszticmord történt,

a legvadabb politikai trükk, amelyet bosszú és politikai gyűlölet diktált.”

A letartóztatási végzés hatálytalanításával kapcsolatban a Patria megjegyzi, hogy az „igazságszolgáltatás nem hagyta magát befolyásolni a kormány politikai érdekeitől”.

Végereedményben Crisan György a táblai vád tanács döntéséig előzetes vizsgálati fogságban marad.

GRÓH ISTVÁN: NOBEL ÁRPAD KALANDJAI. Nobel Árpád a szerencse fia: örök vidámsága mindig az élet verőfőnyes oldalán tartja őt is, vidám kalandjainak olvasóit is. 282 oldal. Régi ár 82, új ár 27 lej, kötve. Küldje be bélyegben Lepageknak Cluj és a Lepage könyvkereskedés franko küldi. Kérje az árszállítások jegyzékét Lepageától.

— Új pénzintézetet akar alapítani az osztrák jegybank mellé kinevezett főbiztos. Londonból jelentik: Bruins holland egyetemi tanár, az osztrák jegybank mellé kinevezett főbiztos új pénzintézetet akar alapítani, amelynek át kell vennie a Creditanstalttól a bankszerű üzleteket. A szanálásra váró bank iparvállalatait Bruins elgondolása szerint a Nemzetközi Jótételei Bank égisze alatt az Investment Trust bankkonzern venné át, de ezek közül csak azokat látna el további hitelrel, amelyeket érdemes fenntartani.

Minden napra

van meglepetésünk

Legujabb reklámcikkeink:

Crepe de Chine minden színben 125 lej
Len damaszt szalvéta . . . 13 lej

Ezenkívül olcsó selyem maradékok még kaphatók az

A B C

olcsó textil áruházban

CLUJ, Str. Gen. Neculcea (v. Korniss u.) 1.

BEJÁRATA KAPU ALATT

A Vaad Leumi memorandumban furduit a Népszövetség mandatórius bizottsága elé

Szabad bevándorlást követel a palesztinai Zsidó Nemzeti Tanács

A memorandum 14 pontban sorolja fel az angol közigazgatás büneit és rámutat Palesztina még kiaknázatlan lehetőségeire, amelyek újabb százezer zsidó család letelepedését teszik lehetővé

Genf, június 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A palesztinai Vaad Leumi, amely tudvalevőleg a jisiv törvényesen elismert képviselője, memorandumot nyújtott át a június 9-én Genfben összeült permanens mandatórius bizottságnak. A memorandum éles kritika alá veszi a palesztinai közigazgatási gyakorlatot és a palesztinai kormány politikai beállítottságát. A memorandumban tények alapján nyomatékosan mutatnak rá a palesztinai zsidóság mellözésére, a palesztinai közigazgatás különböző területein, főleg a nevelésügy, a közegészségügy és a zsidó kolóniák védelmi helyzete tekintetében. A memorandum a Simpson-jelentés és a Fehér Könyv ismertetése után megállapítja, hogy a jisiv a Macdonald-levél nem tekinthető a Fehér Könyv kielégítő interpretációjának. — A memorandum egyébként nagy súlyt helyez a szabad zsidó bevándorlás követelésére.

A kormány politikája semmit sem változott

Bevezetőjében a memorandum nehezményezi, hogy a Palesztina-kormány politikája a Vaad Leumi legutóbbi, a mandatórius bizottsághoz 1930-ban benyújtott memorandum óta semmiben sem változott. Már akkor hangsúlyozta a memorandum, hogy a palesztina-kormány távolról sem igyekszik a Zsidó Nemzeti Otthon fejlődését elősegíteni, sőt gyakran a zsidó közösséghez tartozóktól megvonja azt a polgári egyenjogúságot, amelyben a nemzeti kisebbségekhez tartozók részesülnek olyan országokban is, hol egy nemzeti otthon felállásáról szóló deklaráció nem része a hivatalos országos politikának. Rámutattak a zsidók mellözésére a közpénzek felhasználásánál, a héber nyelvnek a hivatalos érintkezésben való semmibeveszésére, a naturalizálás és a bevándorlás megnehezítésére.

Az új memorandumban a Vaad Leumi szemrehányást tesz a Palesztina-kormány bevándorlási osztályának, hogy az elmúlt évben nemcsak, hogy nem bátorította a bevándorlást, hanem inkább elkedvetlenített mindenkit attól, hogy Palesztinában keresse a letelepedést. Zsidó turisták, akik bőségesen el voltak látva pénzzel és akik megvizsgálván a helyzetet, szerettek volna letelepedni, nem kaptak tartózkodási engedélyt.

Abból a huszezer fontból, amelyet a közmunkák, a közegészségügy és a oktatásügy reszortja juttat Palesztina lakosságának, a zsidók alig kapnak valamit. A zsidó közegészségügy költségeit majdnem teljesen zsidó orvosi intézmények viselik. Az utóbbi tíz évben egyedül a Hadassa 1 millió fontot adott ki palesztinai egészségügyi munkálatokra. 1930-ban 19.546 zsidó beteg volt elhelyezve különböző palesztinai kórházakban és ebből a nagy számból mindössze 511-en feküdtek olyan kórházakban, amelyeket a kormány tart fenn, vagy támogat. A jeruzsálemi központi állami kórházban 1709 beteg közül mindössze 83-an (5 százalék) voltak zsidók, jóllehet, Jeruzsálem lakóinak kétharmad része zsidó. Míg az olyan arab városok kórházai, mint Jaffa, Akko, Geza, Nabus és Beer Scheba állami szubvenciót kaptak, addig azok a zsidó orvosi intézetek, amelyeknek vá-

rosi, vagy speciális közhasznú jellege van, mint amilyen a központi kórház az EMEK-ben, amely Észak-Palesztina összes zsidó mezőgazdasági lakosságá-

nak javát szolgálja, vagy amilyen a salfedi tuberkulitikusok kórháza, vagy a jeruzsálemi ideggyógyintézet, nélkülözi a legcsekélyebb kormány-szubvenciót.

A palesztinai közigazgatás sorozatos bünei

A memorandum ezután ismerteti és kritizálja a közigazgatást és Palesztina közbiztonságát. Az 1929 augusztusi zavargások után kilitátsba helyezték a palesztinai rendőrség reorganizálását, amely alkalommal beigérték a brit és zsidó rendőrök számának felemelését. Mind a mai napig nem alkalmaztak újabb zsidó rendőröket és rendőrtiszteket, úgy, hogy a rendőrtisztület még ma is, éppugy, mint az 1929-i zavargások előtt, főleg arabokból áll, akik közül sokan az angol bírák ítélete szerint kötelességüket nem teljesítették megfelelő lojalitással. A Transz-jordániai bátárság, amelyet javarésztben palesztinai adókból tartanak fenn, éppoly zsidómentes most, mint valaha. A zsidó kolóniákból az 1929-i zavargások

előtt eltávolított és lepecsételt fegyverraktárakat még mindig nem adták vissza. Néhány héttel ezelőtt a rendőrség cserébe adott ugyan fegyvereket, amelyek azonban a lefoglaltakat minőségben meg sem közelítik. És mindenképpen rosszabb minőségűek, mint az arab gyilkosok és fosztogatók fegyverei. Míg a zsidó telepektől megvonják az önvédelem jogát, addig a palesztinai araboknak határtalan lehetőségeket adnak arra, hogy nagy mennyiségben szerezzenek maguknak fegyvereket. Transz-Jordániában és Dél-Palesztinában korlátlan fegyverkereskedelem folyik. Ilyen viszonyok között Palesztina zsidóinak bizonytalansági érzete teljesen érthető és indokolt.

A bevándorlás beszüntetése óta van gazdasági krízis

Míg a palesztinai zsidóság az 1929-i zavargások gazdasági következményeit és az azt követő arab bojkottot a világ zsidóságának segítségével teljesen le tudta küzdeni, a Shaw-jelentés és azok a nyilatkozatok, amelyeket az angol kormány képviselői tettek a mandatórius bizottság

előtt és amelyekben azonosították magukat a Shaw-bizottság nézetével, teljesen megrendítették a zsidókban az angol kormány politikája iránti bizalmat. A gazdasági nehézségek első jelei 1930 májusában mutatkoztak, közvetlenül a zsidó bevándorlás beszüntetése után.

Nyissák meg az ország kapuit!

A Vaad Leumi a mandatórius bizottsághoz intézett követeléseit a memorandum végén a következőkben összegezi: „Amidőn ezt a memorandumot a permanens mandatórius bizottság elé terjesztjük, követeljük, hogy a Zsidó Nemzeti Otthon felépítésére vonatkozó ígéretet valósítsák meg! Követeljük, hogy a mandatórius hatalom teremtse olyan viszonyokat Palesztinában, amely a zsidó nép alkotására való igyekezetét fejlessze és garantálja, hogy minden zsidó, aki pénzt és munkát az ország ujjáépítésére akarja áldozni, vagy aki Palesztinában keres menedéket a diaszporabeli

üldözések elől, minden korlátozás nélkül jöhessen Palesztinába. Tekintve a zsidó népek Palesztinára való történeti igényeit, tekintve, hogy ezeket az igényeket minden kultúrálisan elismerte, Palesztina szervezett zsidósága, amely a Vaad Leumi-ben van képviselve, követeli, hogy az ország kapuit nyissák meg a zsidó bevándorlók előtt. Ezek nem tekinthetők külföldi emigránsoknak, hanem az ország repatriált fiainak. Szilárd és őszinte meggyőződésünk, hogy a zsidó népek Palesztinára való joga semmiben sem befolyásolja az araboknak a teljes gazdasági és kulturális fejlődését“.

Százezer család telepedhetik meg!

A Vaad Leumi memorandumja mellé az alábbi pontokba foglalt megállapításokat csatolták:

- 1. Teljesen megbízható becslés szerint Palesztina megművelhető földje a Beer Scheba területtől eltekintve, 10 és fél-millió dunám.
2. Beer Schebának kiterjedt területűek vannak, amelyeket meg lehet művelni, mielőtt a terület vízzel való ellátásának problémája megoldást nyert.
3. Jóllehet Transz-Jordániában a vízzel elhártható területek nagy tartalékjai állnak rendelkezésre, itt a zsidó telepítést nem engedik meg. Ez egyoldalú mellözés és ellenkezik teljesen a polgári egyenjogúsítás alapelveivel.
4. Palesztina megművelés alá vett területe öt és félmillió dunám. Ez azt jelenti, hogy Transz-Jordánia és Beer Scheba területének kikapcsolásával öt-millió dunám még nincs megművelve, holott a megművelésnek semmi természeti akadályja nem lenne.
5. Ha ezeket a területeket megnyitják, további 55-70 ezer mezőgazdasággal foglalkozó család telepedhetne le az országban.
6. A palesztinai mezőgazdasági lehetőségek kifejlesztésével az ország további 100 ezer családot fogadhatna be, tekintet nélkül Transz-Jordániára és Dél-Palesztinára.
7. Ha Transz-Jordániában és Dél-Palesztinában termékeny lehetne tenni a sok parlagon heverő földet, akkor a telepesek számát jelentősen fel lehetne fokozni.
8. A rendelkezésre álló állami földek

korlátozva vannak, minthogy a kormány a földek nagyrészt 100 és 1000 dunámonkénti parcellákban osztotta fel arab családok között. Olyan mértékben történtek a földosztások, amelyek nem felelnek meg a palesztinai lehetőségeknek.

Az ilyen módon rendelkezésre bocsátott földek éppen azért, mert túlságosan nagyok! ahhoz, semhogy tulajdonosaik megművelhessék, egész nyilvánosan eladatnak. Tekintettel arra, hogy a kormány az eladási árakat még nem kapta meg teljesen, forma szerint e földek még a kormányé, úgy, hogy az igazságtalan elosztáson még változtatni lehet.

Az uszorás effendi

9. A fellachok rossz helyzetének gyökere nem a földhiányban rejlik, hanem abban, hogy az effendiknél el vannak adósodva és az effendik kiuzsorázzák őket. A fellach szerény jövedelme mellett uszoramotot kénytelen fizetni, míg a bérlő, akinek nincs saját földje, azonkívül szenved még a magas bérösszegek súlya alatt is.

10. Palesztinában figyelemreméltó kilátások vannak az ipari fejlődésre. Különösen istápolni kellene a textilipart, a kémiai és a konzervgyártást.

11. Palesztina földrajzi fekvése a Közép-Kelet piacainak és a Szezi-csatornának a közelsége, a haifai kikötő, a Bagdad-haifai vasutvonal építése, mindezek a momentumok arra mutatnak, hogy Palesztina, ha egy nagy és vállalkozó szellemű lakosságot kap, kifejlődhetik hatalmas ipari centrummá.

Mentő csillagok a zsidó éjszakában

Izsák Arnold novellái és elbeszélései. Ara 80 lej. KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYABAN

12. Néhány tizezer embernek évi bevándorlása, ama embereknek, akiknek egyetlen reményük Palesztina, tehát nem tartoznak a lehetetlenségek közé, mint-hogy ennek az országnak tényleges felvevő kapacitása van.

Egy nagyarányú bevándorlás nem befolyásolná sem Palesztina lakóinak mostani polgárjogait és semmiképpen sem ártana gazdasági jogéletüknek. A kolonizáció fel fogja fokozni a mezőgazdaság abszorbaló erejét, míg a tőkének beözönlése lehetővé fogja tenni a földvásárlást, a modern mezőgazdasági módszerek bevezetését, az arab szövetkezeti élet megteremtését a zsidó szövetkezetek mintájára és emelné az arab parasztság életstandardját. A zsidók, akik bevándorolnak, sokkal magasabb életstandard fölé rendelkeznek, mint az arab munkások, még sem szorítják ki az arab munkást, akinek elhelyezkedése a vállalkozásokkal meg fog könnyebbülni.

13. Jóllehet a zsidó vállalkozók — és ez természetesen is — arra hajlamosak, hogy főképp zsidókat alkalmazzanak, az arabok mégis husz százalékban vannak elhelyezkedve ezekben a vállalatokban egyáltalán szemben az arab vállalatoknál egyáltalánban nincsenek zsidó alkalmazottak és munkások. A zsidó munkások száma az állami munkálatoknál és a közszéknél minimumra csökkent. A zsidó munkásoknak ez a kizárása, amely a valóságban már bojkottot jelent, bizonyítéka annak, hogy a kormánypolitikának, amely ignorálja akarja a zsidó közösség érdekeit, kulturális, gazdasági és kolonizatorikus tere-

14. Arra a következtetésre kell jutnunk, hogy a Sir John Hoppe Simpson jelentésében előtérbe helyezett országfejlesztési terv olyan feltételekből indul ki, amelyeknek semmi alapjuk nincs a való tényekkel szemben, miért is fölöslegesnek tartjuk, hogy annak részletes analizálásába bocsátkozzunk.

Soha

nem volt még ilyen nagy mérvű árleszállítás a piacon

- Meredith: Az önző, két kötetben . . . 272
Karl Hans Strobl: Kisértetek az ingoványban 204
Charles Reade: Oltár és tüzhely I. II. kötet 340
Apuleius: Az aranyzámor 136
Ludwig Lewisohn: Az örök sziget . . . 272
Hatvány: Urak s emberek. Zsiga a családban I. II. kötet 436
Maupassant: Erős mint a halál 40
France: Próbabábu 40
Strindberg: Az apa, A pajtások, Julia kisasszony 40
Renan: Marcus Aurelius és az antik világ vége 73
Zola: Jó polgári koszt 102
Zola: Pénz 40
Gábor Andor: Hát Pillangó 40
Jack London: A vén halász meséi
Romain Rolland: Jean Christop sorozata kötetenként 20
Helta Jenő: Almok háza (füzve)
Paul Bourget: A lelkiismeret (füz.)
P. Bourget: A lelkiismeret (köv.)
Bibó Lajos: Kétlelkű szerelem (füzve)
Krudý: Boldogult ifjúkorom 40
Renard: Fléchambeau urból bacillus lesz (füzve) 40
Atherton: Mikor a kőd eloszlik (füzve) 40
Fleuron: Snipp, a nagy vadász (propagandakiadás) 40

Olesó Dosztojevskij:

- A kamasz, négy kötetben 40
Emlékirat holtak házából 40
Mégmégvázottak, négy kötetben 40
A nagyváros homályából 40
Sztepancsikovo és lakosai, két köt. Golyadkin ur 40

Kapható:

Uj Kelet könyvostályában

Vidékre utánvéttel vagy az összeg zetes bekiüldése mellett szállítunk

Amortizációs kölcsönök lej értékben, 10-40 évi időtartamra folyósítatunk. Kolozsvári Népbank és Zálog Hitelintézet R.-T. Szép uca 1. (Vidékieknek 20 lejes bélyeg beküldése ellenében válaszolunk.)

RA N nagyvárad R villamos mert le Az apát félévvel ez Oradea-Nagyvárad, jun let tudósítójától). M tragédia játszódott le csü váradon. Valóságos teten megrendítő eset annak a b érnék, mellyel egyes nag ok az antiszemitá kilen t — mint az alanti es gja — szándékosan e atal tizenhétéves zsidó ált az a magatartás, ar várad hatóságok az alant el szemben tanusítottak. Mielőtt azonban a meg nas esemény leírását adn en a nagyvárad hatósá sának illusztrálására, az e ide kell iktatni. Az U emlékeznék még arra, hog rendőrségen miként ve Rotschild nagyvárad k zárt kísértek be a rendő paraszt reaforgta, hogy a pénztárcáját. E lehet ellenére Osorheiu komisz en egy elverte Rotschild te lett két foltokkal és al. Rotschild annakidejé sád Irodánál keresett or törtétek miatt, amelynek Reu rendőrkesztor a leg orlást helyezte kilátásba miszár ellen. A megtorlás természeté ellenben Rotschild elie eljárás indított, mely min olyamatban van. Az apa inoztatásával azonban e a Rotschild-család kál elvukult gyűlölet szadizm kielégülést egy öreg zsi mekinoztatásával. Ugy lá fálnak is meg kellett ízl várad hatósági „védelem” annyira meg kellett, hogy gél is a tizenhétéves R tétbe került. Zsidóverés a rendőri asszis A mult vasárnap a nag telepen a Crisana román s ott mérkőzést, amelyen B sedő nyolc- és tizenhétév tetti, mint egyszerű néző. lanatban a kis nyolcéves száján kiszaladt a végzet — Pfüj Crisana! A nyolcéves gyerek ártat a körülötte álló diákok út a kisfiúcskát, akinek ütleg tizenhétéves Miklós nem mul. Azonnal kis öccse vé de a tulerében levő „hős” és miután leteperté rugdosták. Annak ellenére, dást, illetőleg a diákok egy támadását a jelenlevő ren nézte, egyetlen egy mozd a barbár cselekedet meg söt még arra sem volt ked kedő diákokat leigazoltas rugdostott Rotschild fiuna nyújtotta az első segélyt eset óta a fiu állandóan ban szenvedett és az ut buskomorságba esett. Szülei hiába nógatták a sen fel orvosi láttelelet a a fiu az az érthető gesz el, hogy ez az ugys hiábav

NE KIVÁN GYEN A LA mert nekü pénzbe ke Sürgösen küldje be el rálékát az „UJ KE

Vissza Spanyolországba!

— A zsidók repatriálásához —

Az Uj Kelet legutóbbi számában hirt adott a spanyol zsidóknak Spanyolországba való repatriálásáról. Hatalmas történelmi esemény ez, a zsidó bolyongásnak, a zsidó nép sorsának világraszóló fejezete játszódik le ezzel. A száműzött zsidók, akiket nem a spanyol nép, hanem a nép fölé kerekedett katonai és egyházi hatalom kizavart az országból, ime visszatér nagy csapatokban a földre, ahonnan sok százéves letelepedés után kiűzetek. Visszatér a spanyol nyelvvel, amelynek a kiűzetés idejéből való idiómáját konzerválta. Andaluziának bizonyos részein, ahonnan nagyobb tömegekben történt a kiűzetés, ma is úgy beszélnek, mint a zsidók, a ladino tájszólással. Visszatér a régi népdalokkal, amiket már elfelejtettek a régi spanyol provinciákban és vissza tér egy hatalmas morális erővel. Például jelenség ez. A spanyol zsidók átmentek a kiűzetési edictum után Afrikába, eljutottak a török birodalom minden provinciába. Itáliába, Franciaországba, sokan az északi és déli Amerika államai-ba. Mindenütt aránylag jó anyagi viszonyok között voltak elhelyezve és mégsem szívódtak fel és mégsem felejtették el az országot, ahol szabadságban és fejlődési lehetőségek között éltek. Exiliumjuk idején pedig a haladás, a műveltség, a művészet számára lángoló, világító elméket adtak, elég talán egyiket közülük fölemlíteni: Spinózát.

Adjunk néhány sornyit ismertetőt a kiűzetés előzményeiről. Tragédiás évek voltak, sokban hasonlatosak ahhoz, ami itt zajlott le egy évtizeddel ezelőtt. Ukrajnában. Csakhogy itt nem vallást követeltek tőlük, hanem a bal vagy jobboldali „meggyőződést”. Egyben hasonlított a két üldözési forma egymáshoz: az üldözök a zsidók vagyónára áhitottak.

Két spanyol tartományban az egyesüléssel kezdődött a nagy per. Ferdinand aragoniai trónörökös eljegyezte Kastília trónörökösét Izabellát. Az 1474-ik évben történt házasságuk hozta a provinciák egyesülését és a klerikálisizmusnak és abszolutizmusnak a féltelenségig való hatalomrajutását. Politikai egység és vallási egység! — ez volt a jelszó. Mindenki legyen vagy katolikus, vagy puztuljon. A mohamedánok és a zsidók tehát készülhettek az exiliumra. Am a zsidók nem vették olyan véres komolysággal az új kurzust, mint ahogy azt a királyi pár környezete kiigyalta. Még mindig azt hitték, hogy az efféle elhatározásokat vissza lehet csinálni, vagy az akkori idők szellemében legalább is a minimumra lehet csökkenteni. Hiszen itt állott előttük a marannusok példája. Ezek az emberek szívesen áttértek a katolikus egyházba. lényegileg azonban megmaradtak zsidóknak: imáik, rituásaik, Palesztinából hozott héberjük, ünnepeik megmaradtak. Titkolt, földalatti helyeken találkoztak, jelszavakkal, titkos jelekkel érintkeztek, szellemi fölényüket, a közepesnél és átlagnál mindig magasabbrendű teljesítményei ket értékesíteni tudták, kitűnő orvosok, jogászok, aranyművesek, iparosok kerültek ki a soraikból, tekintélyre és befolyásra tettek szert és főleg — meggazdagodtak.

Nem félték a következményektől különösen. Elvégre az egyesített ország királya Ferdinand még Saragossában jó barátságban élt néhány marannus-családdal és a segóviai Ábrahám Seniort, nemcsak pénzügyi szaktekinélnek tisztelték, hanem meghitt barátként kezelték az udvarnál. Az Izabella és Ferdinand házasságkötését megelőző dinasztikus megbeszéléseken még részt vett mint az államtanács egy fontos tanácsagja.

A zsidók azonban szomorúan csalódtak, mert a házasság után már nem kérdezték Ábrahám Seniort, milyen pénzekkel építsék ki az új államalakulatot. A papoktól kértek tanácsot, különösen a dominikánusoktól, akik azt mondták, hogy el kell venni elsősorban a marannusok vagyonát és ebből kell beruházásokat eszközölni fényes udvartartásra, a katonaság újjászervezésére, templomok és kaszárnyák építésére. És bevezették az inkvizíciót. Sevilla érsekpüspöke, Mendoza felszólította papjait, hogy egyházkerületének marannusait írja össze. Az összeírás után egy egyházi bizottság memorandumot szerkesztett, amelyben meg volt állapítva, hogy a zsidóságukat továbbra is gyakorolój ujj keresztények száma Sevillában és Andaluziában olyan nagy volt, amilyenre nem is gondoltak volna. Az inkvizíciót tehát haladéktalanul be kell vezetni. A dominikánusok kolos-

torának priorja, Torquemada Tamás, aki egyébként a királyné gyóntató atyja is volt, az előterjesztést melegen ajánlotta és 1478-ban már pápai bulla jelent meg az inkvizíció engedélyezésére. A zsidók és marannusok minden befolyásukat latba vetve, két évig kihúzták az inkvizíció életbeléptetését. Sevillában 1480 végén azonban mégis összeállították az inkvizíció vérbíróságát, amelynek tagjai voltak Morillo és Sanmartin dominikánus teológusok, egy királyi ügyész és két királyi tisztviselő, akiknek az volt a megbízatásuk, hogy az elítélt marannusok javait haladéktalanul kobozzák el. Izabella királyné külön akciót indított a Sevillában és Cordovában él; zsidók ellen. A zsidók közül sokan nem várták be az ítéletet, hanem átmenekültek a szomszédos mór államok városaiba: Granadába és Malagába.

Az üldözés az ottmaradtak ellen azonban a gyűlölet irtó lázában folyt tovább. A keresztények számára súlyos büntetés terhe mellett kötelezővé tették, hogy nevezék meg azokat a marannusokat, akikről tudják, hogy zsidó ritusokat követnek. Elég volt jelteni a kereszténynek, hogy marannus szomszédja szombaton jobban öltözködik, mint máskor, ez már biztos alap volt az elítélésre. Házkutatások és letartóztatások követték egymást. A marannusok sem maradtak azonban tétlenül. Diego de Susan vezetésével összeütköztek, fegyvereket szereztek, hogy behatoljanak az inkvizítorok házába és helyben intézzék el a problémát. Azon-

ban Susan leánya egy spanyol fiut szeretett, akinek elárulta a marannusok tervét. Az összeesküvéket összefogdosták és velük indították meg a máglyahalált halt mártírok sorozatát. A marannusok, akiket még nem fogtak el, sietve elhagyták Sevillát, az inkvizítorok sokat közülök menekülés közben fogtak el, sötét kazamatákba dobtak és irtózatosan megkínózták őket.

Legutóbbi sevillai tartózkodásom alatt még megnézhettem a „quemadórót”, ahol máglyán kellett elpusztulniok a zsidóságukat titokban megőrző ujkeresztényeknek. A quemadóró kövei még ma is állanak, egy-két szobornak maradványai is. Zsidó próféták és keresztény evangélisták szobraival öveztek körül az irtó helyet. Egy gazdag sevillai polgár, Messa ajándékozta telkestől, kövestől, szobrotól. Messa mint később kiderült, áruló marannus volt és valami más természetű bűneiért lakolt ugyanezen a helyen. Az idegen vezető nagyfontossággal mondotta el ezeket Messáról és óva intett minden turistát hasonló cselekedetektől.

A marannusok elkeveredése újabb összeütközésre ösztönölte őket. 1485-ben Saragossában Arbuez inkvizítor szurták le, ami újabb kiélestedt üldözöttesnek volt a megindítója. 1492-ben végül a teljes kiűzetés következett. Drámai fejezetek a zsidó nép ujkori sorsában.

A spanyol nép uralomra jutott. A spanyol nép, amelynek nem volt része a kiűzetésben, sietve visszatelepíté zsidóit. Ugy érzi, hogy az ujjaépítésben szükség van a reájuk. A reakciók nélkülözheték őket, de a haladók velük akarnak dolgozni.

(sz. i.)

Amerikai rendőrök agyonlőtték Rubio mexikói köztársasági elnök fiát

A rendőrök Oklahoma államban több lövést adtak le az elnök fiának gépkocsijára és annak két utasát halálosan megsebesítettek

Newyork, június 11. Az Oklahoma államban levő Ardmore város határában a rendőrök több lövést tettek egy rendkívül nagy sebességgel robogó autóra, amely állítólag többszöri figyelmeztetésükre sem állt meg. A golyók halálosan találták a gépkocsi két utasát, akik közül az egyik Rubio mexikói köztársasági elnöknek a fia, a másik pedig egy ismert washingtoni ügyvéd unokaöccse. Mindkét fiatalember néhány pillanat múlva még az autóban meghalt. A gépkocsi után robogó egy másik autóban, amelyet a rendőr golyói nem találtak, Rubio elnök másik két fia ült.

A rendőrök állítása szerint a két mexikói autó meg nem engedett sebességgel rohant és amikor az első gépkocsit megállásra szólították fel, annak utasai ahelyett, hogy a felszólításnak engedelmesskedtek volna, rálöttek a rendőrökre, akik azután kénytelenek voltak fegyverüket használni. Ezt a feltevést

igazolni látszik az a körülmény, hogy az autóban valóban fegyvereket találtak, amelyekből több lövés hiányzik. Ez zel szemben az autó életben maradt har madik utasa azt állítja, hogy kocsijukban nagyobb pénzösszeg volt és azért vitték magukkal fegyverüket az utra, hogy esetleges rablótámadásokkal szemben védekezzenek.

Azt hiszik, hogy a tragikus esetnek diplomáciai folytatása lesz, amelynek során Mexikó állam tiltakozni fog a történetek ellen s a bűnösök szigorú megbüntetését fogja követelni.

Oklahoma állam kormányzója a tragikus eset után azonnal táviratilag részvétet fejezte ki Rubio elnöknek és közölte, hogy a bűnösök ellen a leghatározottabb vizsgálatot indítja meg. Azt is bejelentette, hogy az ellen a rendőr ellen, aki az elnök fiának az autójára rálőtt, az ügyvétség gyilkosság miatt máris vádat emelt.

Családi tanács határozata alapján gyilkolta meg sógornőjét két munkás

Érdekes esküdiszéri tárgyalás Kremsben

Rendkívül érdekes és a maga nemében szinte páratlanul álló gyilkossági bűnper tárgyalása kezdődött meg a kremsi esküdiszéri előtt. A gyilkosságnak az ad különös érdekességet, hogy az áldozatot, Redl Juliát egy család határozata alapján ölte meg a tettes. Gyűlölet, irigység és állítólag morális felháborodás készítette Breuer Gottfriedot és feleségét Juliannát arra, hogy a 23 éves Redl Juliát meggyilkolják. A vádirat szerint a Redl és Breuer család csak azért gyilkoltatta meg Redl Juliát, mert terhükre volt, továbbá, mert sógorától, akivel viszonyt folytatott, gyereket várt.

A gyilkosság hat évvel ezelőtt, 1925-ben történt. Breuer Gottfried egy rozsföld mellett kötéllel a kezében leselkedett sógornőjére. A lány azonban megszöriől megpillantotta a sógorát, rosszat sejtett és visszafordult. Ez az elővigyázatosság azonban csak néhány napig elodázta a tettet. Június 25-én Breuer elment meglátogatni Redlket. A kapu-

nál találkozott Redl Juliával, akivel beszédbe elegyedtek. A beszéd heves veszekedésé fajult, amelynek folyamán Breuer rávetett magát a lányra. Ebben a pillanatban megjelent a színhelyen a lány testvére, Redl Antal, aki be volt avatva az egész dologba. A lányt lepették a földre s Breuer addig szorongatta a nyakát, amíg megfulladt. A holttestet eldugták a pincébe, az éjszaka folyamán pedig elsüllyesztették a tó fenekére. Hogy a gyanút magáról elterelje, Redl bejelentette néhány nappal később testvére eltűnését. A csendőrök megkezdtek a nyomozást s a lány keresésében a két gyilkos is segédkezett.

Egy szép napon aztán megtalálták a leány holttestét s a körorvos megállapította, hogy a leány vízbefulladás következtében halt meg. A városkában nem nagyon hittek az orvos megállapításában és szájról-szájra járt a beszéd, hogy Redl Juliát meggyilkolták. Öt év után a csendőrség újból megindította a

A híres alkalikus

„HEBE“

gyógyfürdő

(Sängeorz-Bái, jud. Násaud) új konfortos vilákkal, modern stranddal, tennisszervezővel, kiránduló autómobilokkal. — Ünnepeles

megnyitása június 14.

Dietikus konyhák, olcsó árak, pontos kiszolgálás. Két szigorúan rituális modern étterem nyílt meg! Vasuti állomás helyben.

kezelemény 50 százalék

nyomozást és világosságot derített a sötét bűnygre. A két gyilkos a kérdések pergőtüzében megtört és beismerő vallomást tett.

Breuer azt állította, hogy erős felindulásában gyilkolta meg Redl Juliát. Később azután a nyomozás során kiderült, hogy a családi tanács határozta el a lány meggyilkolását.

A hazárdjáték mestere

Párizs, június 11. Legutóbb megint nagy montecarlói nyereségekről számolt be a világsajtó. Ez minden évben megismétlődik és azok, akiknek minden reménye a hazárdjátékban van, ilyenkor jogosultaknak érzik reményeiket és még türelmetlenebbül vágnak Montecarlóba. Arra persze kevesen gondolnak hogy maguk a nagy játékkaszinók gondoskodnak arról, hogy az ilyen nyereségek híre minél több lapba belekerüljön, hogy így kedvet csináljanak a játékosoknak. Arról azonban többnyire hallgat a krónika, ha valaki milliós nyereségeket veszít el a játéksztal mellett és arra sem gondol a legtöbb ember, hogy ha ma valaki két millió frank nyereséggel kel fel az asztaltól, az tegnapelőtti valószínűleg négy milliót veszített, vagy esetleg holnap fog ennyit veszíteni. Kétségtelen, hogy mégis vannak olyan szerencsések, akiknek néha sikerül a bankot megkopasztani, ezek azonban a leghidegvérűbb és legjózanabb játékosok, akik különös ösztönnel érzik, hogy mikor kell a játékot abbahagyniok.

A mondain fürdőhelyek leghíresebb játékosai ma Citroen, az autókirály, a Dally-nővérek, Okha kán és Louis Loucheur, aki Franciaország egyik leggazdagabb embere. Amíg azonban ezek valamennyien hatalmas tételekben ugyan, de változó szerencsével játszanak, addig egy titkos görög ur: Nico Zographos majdnem állandóan nyer, akár Montecarlóban, Deauvilleben, vagy Cannesben játszik és ezért a francia Riviéra legirigyletebb embere. A görög ur azonban egy szindikátus részére játszik és sikerének a titka alighanem az, hogy hatalmas tőke áll mögötte, úgy, hogy fel tudja szippantani az összes kis tételeket, sőt van módja kivárni az esetleges veszteség-szériákat is. Mert Zographos ur néha azért veszít is. A deauvillei kaszinóban történt vele néhány éve az a híres eset, hogy egy Mr. Kessler nevű csikagói milliomas egy félóra alatt négy millió frankot nyert tőle, mire a legnagyobb nyugalommal abbahagyta a játékot és hazautazott Amerikába.

Híres eset volt az is, amikor egy Darnborough nevű newyorki főpincér, aki mindössze néhány ezer frankkal érkezett Montecarlóba, két hét alatt három millió frankot nyert és azután ezzel a jelentős vagyonnal hazautazott, anélkül, hogy valaha még visszatért volna Montecarlóba. Ezek azonban a ritkább esetek közé tartoznak. A montecarlóiak nemhiába szokták mondani egy nagyobb arányú bank-robbantás után, hogy: „Nem baj, majd visszahozza a szerencsés nyerő a pénzt kamatostól”. A valóságban így is szokott lenni és aká járt már a montecarlói kaszinóban, megfigyelhetted, hogy a játékosok nagy része milyen nehezen hagyja abba a játékot, amikor nyeresben van.

HÍR

A UJ KELET az
bánsági zsidó
Főszerkesztő:
Felelős szerkesztő:
Bukaresti
Hátszeg Ernő, S
Ölkneink utánnyom
megjelölésével

— A KOLOZSVÁR
EGYLET ÉS A WIZ
nap délután 5 óra
(Monostori ut) t
rendez. Külön megh
va. Mindenkit szíve

— Meleg idő vár
Jelentik: A meteorológusok prognózisa szerint a re hajlamos időjáráséket Budapesten m sius volt.

— Spanyolországban 30 fok meleg v jelentik: Dél-Francia csaknem mindenütt hőmérsékletet mutat nyolcórától egy óráig megközelítő hőmérsékletet, mint Spanyolországban ember napszúrásban

— A Ferdinand uhan a péntek esti is órákor kezdődik. Musaf istentisztelet. Kedésig ezentul dél (az eddigi 10 helyet

— „El-BE“ rediviv dalátát váltja ki e gy A gyár modern szell gazdasági helyzetet sz kor köztölt-szövtört ár műit fürdőcikküket adja el. Saját zsebénél valija: „Célunk hát a

— Párizsban megbű orvost. Párizsból jele hasasb tudósításokat lapok dr. Javorszky litási operációról, ame sen fájdalommentesen hírek szerint „nagyszerű” zetek. Arról van szó, zseket injekciót ad a n páciensek, egyenként ábrázált vérplazmát melyből a vörös vértess vonva. A kezelés rendk telenül fájdalommentes lves, még csak nem is napi munkájában és befújódás pedig „15-” gy hirdette Javorszky. riasi törvényték előtt. Egy szerencsétlen örege a fantasztikus „siker” magat vele és 4000 frank injekcióért. Két hó és sikeres gyógy mód” t renélő páciens remélte amoshoz, mert egész t sek támadtak, amelyeké sannaal kezelnek. A fel valózott arra, hogy az egnetlen áldozat, akít azzal a vérel kezelt, h a szerencsétlenek. Való atól a „véradományozó megfújító vért és Javors hogy a „jövendő” vérté módja szerint előzetes bíróság kéthavi elzárás 20.000 frank pénzből vorszkyt.

Rengenek

kacagás hulláma

Avidékina

kacagató vigjátékát
A humor és helyzet
pontja. Így még so
tűnk.

Hétfőn, június 15
játssza az

Opera M

Egész Kolozsvár me
ezt a világsikert. A
ság a nevetés, az ego
gás, amely elfelejtet
bajainkat.

HIREK

A UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszeg Ernő, Str. Cobălcescu 54
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— A KOLOZSVÁRI JÓTÉKONY NŐEGYLET ES A WIZO f. hó 14-én, vasárnap délután 5 órakor a Zajzon-kertben (Monostori ut) táncos kerti mulatságot rendez. Külön meghívó nem lesz kibocsátva. Mindenkit szívesen lát a rendezőség.

— Meleg idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárás-prognózisa szerint meleg, zivataros esőkre hajlamos időjárás várható. A hőmérséklet Budapesten ma délben 26 fok Celsius volt.

— Spanyolországban 40, Franciaországban 30 fok meleg volt tegnap. Párizsból jelentik: Dél-Franciaországban a hőmérséklet csaknem mindenütt 30 fok Celsius feletti hőmérsékletet mutat a déli órákban. Spanyolország egyes kerületeiből 40 fokot megközelítő hőmérsékletet jelentenek. Ugy Franciaországban, mint Spanyolországban sok ember napszúrásban betegedett meg.

— A Ferdinand uti izr. nagytemplomban a péntek esti istentisztelet fél nyolc órakor kezdődik. A szombat délelőtti Musaf istentisztelet pedig további intézkedésig ezental délelőtt kilenc órakor (az eddigi 10 helyett) kezdődik.

— „El-Be“ redivivus. A közönség eseményét váltja ki e gyár modern plakátjai. A gyár modern szellemét jelzi, amely a gazdasági helyzetet szem előtt tartja, ami kor kötött szöveget áruít, selvemfehérnek, fürdőcikket bázulatos olcsón adja el. Saját zsebének ellensége, aki nem tudja: „Célunk hát az „El-Be“-bolt.

— Párizsban megbüntettek egy fiatalító orvost. Párizsból jelentik: Nemrégiben számos tudósítást közöltek a párizsi orvos dr. Javorszky Helan orvosi fiatalító operációjáról, amelyek állítólag teljesen fájdalommentesen mentek végbe és a hírek szerint „nagyserűre eredményre“ vezettek. Arról van szó, hogy Javorszky titkosan injekciót ad a megfiatalodni vágyó pácienseknek, egyenként öt centiméter mélyre injektált vérplazmát fecskendez be, a vérből a vörös vértestecskéket ki vannak vonva. A kezelés rendkívül egyszerű, felülül fájdalommentes és nem veszélyes, még csak nem is zavarja a páciens munkájában és életmódjában. — A híradta Javorszky. Most pedig a párizsi törvényszék előtt állott vádlóként. A szerencsétlen öregedő ember, aki hitt a fantasztikus „sikerekben“, kezeltette magát vele és 4000 frankot fizetett a tizenöt injekcióért. Két hónappal a „felüdítő“ keres gyógymód“ után a megfiadást váró páciens remélten ment egy másik orvoshoz, mert egész testén olyan kiütések lámadtak, amelyeket újabban salvarsinnal kezelnek. A felperes ügyvédje hivatalozott arra, hogy az ő ügyfele nem az egyetlen áldozat, akit Javorszky ugyanúgy a vérrel kezel, hanem öten vannak a szerencsétlenek. Valamennyien ugyanúgy a „véradományozótól“ kapták a friss megfiadót vért és Javorszky elmulasztotta, hogy a „jótévő“ vért annak rendje és módja szerint előzetesen megvizsgálja. A bíróság kéthavi elzárásra átváltoztatható 2000 frank pénzbírságra ítélte Javorszkyt.

Regenek a falak
 kacagás hullámaival

A vidéki nagybácsi
 kacagató vígjátékának előadásán.

Opera Muzgó
 Egész Kolozsvár meg fogja nézni ezt a világsikert. A legjobb orvos-ság a nevetés, az egészséges kacagás, amely elfelejteti gondjainkat, bajainkat.

Mellon amerikai pénzügyi államtitkár elindult európai körújtára

Amerikában lehetségesnek tartják a hadiadósságok revízióját

Newyork, június 11. Amerikai pénzügyi körökben a leszerelési világkonferencia kapcsán lehetségesnek vélik a hadiadósságok revízióját. A lapok ugyanakkor megállapítják, hogy eddig semmi jel sem mutat arra, hogy a washingtoni kormány ismeretes álláspontját módosítani akarná a hadiadósságok kérdésében. Mellon amerikai kincstári államtitkár tegnap a Mauretania luxusgőzösön elindult Európába. Mellon amerikai államtitkár az európai gazdasági és pénzügyi viszonyokat a helyszínen fogja tanulmányozni.

A spanyol kormány okiratsikkasztás miatt eljárást indított Quinones de Leon volt párizsi követ és népszövetségi tanácselnök ellen

London, június 11. Barcelonában újabb összeütközések voltak szindikalisták és szocialisták között. A karhatalom megerősítésekkel helyreállította a rendet. Számos letartóztatást eszközöltek. Ezzel egyidejűleg jelentik, hogy a spanyol devizaközpont megkezdte működését. Külföldiek részére jóváírás is csak a központ engedélyével történhetik. A devizaközpont ingerenciát gyakorol a külföldről Spanyolországba érkező beszedési ügyletekre is. Egyébként Madridban Quinones de Leon volt párizsi spanyol nagykövet ellen közérdekű okmányok elikkasztása miatt eljárást indítottak. A visszaélésekről a spanyol köztársasági kormány csak napokkal ez előtt szerzett tudomást, amikor a párizsi követségen Franco pilótaórnagy emigrációban töltött napjaira és a jaci felkelésre vonatkozó titkos okmányokat keresték s nem találtak. A spanyol kormány egyébként Washingtonba Salvador de Madriaga író nevezte ki spanyol nagykövetté.

— Japán memorandumot készít a leszerelési konferencia elé. Párizsból jelentik: Tokiói jelentés szerint Japán memorandumot készít a leszerelési világkonferencia elé, amelyben rámutat arra, hogy az Egyesült Államok, Kína és Oroszország nagyszabású fegyverkezése miatt Japánnak védekeznie kell, de a további fegyverkezésekért a fegyverkező hatalmakra hárítja át a felelősséget.

Olcsóságban, minőségben fejhosszal vezet a Szinkör Mozgó

— Dr. Chis Iuon máramarosszigeti főorvos és Katz Mátyás orvosi látlelete. Néhány héttel ezelőtt beszámoltunk arról, hogy Máramarosszigeten egy antiszemita diák véresre verte Katz Mátyás öreg zsidó embert, aki másnap a városi főorvoshoz ment, hogy sérüléseiről orvosi látleletet vegyen. Dr. Chis Iuon főorvos az orvosi látleletet megtagadta. Akkor cikkünkben nem domborodott ki az, hogy dr. Chis az orvosi látleletet azért tagadta meg, mert ő egyben betegsegélyző orvos is és ha nem a betegsegélyzőben keresik fel, akkor illetéket kénytelen szednie a páciensről. Ezért utasította Katz Mátyást, hogy jöjjen a betegsegélyzőbe. Ez meg is történt. Katz Mátyás sérüléseiről szabályszerű látleletet vett fel az orvos, sőt a munkanélküli embernek tápségélyt is kiutalt. Katz Mátyás dr. Chis Iuon orvosi közbe lépésére nemcsak megtámadtatásért tud jogorvoslat találni, de felgyógyulását is az orvosnak köszönheti.

— Ujabb összetűzések Indiában hinduk és mohamedánok között. Londonból jelentik: Az indiai orbaini aranybányavidéken hindu és mohamedán munkások között véres összeütközések voltak több halottal és sebesüléssel. A karhatalom számos letartóztatást eszközölt. A helyzet továbbra is igen súlyos.

— Folyznak a tárgyalások az olasz kormány és a Vatikán között. Rómából jelentik: A Vatikán és az olasz kormány között folytak a tárgyalások az Azione Catholica ügyében. A hangulat békülékeny, a jelek arra vallanak, hogy remény van a közeli békés megegyezésre. A pápa egy zárandokküldöttséghez intézett szövegében felkérte őket, hogy imádkozzanak az egyházért és az államért, hogy egymás mellett békésen megférjenek.

Péntek, június 12., hétfő, június 15-ig bezárólag játssza az Opera Muzgó A vidéki nagybácsi

filmet, amely a legkínzóbb jókedvre hangolja a legfárasztabb nézőt is.

Enekelő és hangosfilm, amely Arnold és Bach „Der Wahre Jacob“ című operettjéből készült 300 német színház legnagyobb sikeréből. Főszereplők: Ralph Arthur Roberts, Anny Ahlers, Felix Bressart, Paul Henckels, Iulius Falkenstein. Naponta négy előadás: 3, 5, 7 és 9 órakor. Egész Kolozsvár meg fogja nézni ezt a világsikert!

— Fizetési válságba jutott egy francia hajózási társaság. Párizsból jelentik: A Compagnie Generale Transatlantique francia hajózási társaság fizetési válságba jutott. A lapok szerint nincs kizárva a vállalat talpraállítása, ha az állam lemondana 400 millió frankos követeléséről. Ez esetben a Navigation Fabre kész volna segítségnyújtásra.

NAPROL-NAPRA

Doris Kenyon és Julia Faye filmsztárok az Ile de France fedélzetén utban vannak Európa felé. Szabadságukat Salzburgban fogják tölteni.

Grönhoop pilóta ma Interlakenben vitorlázó repülőgéppel felszállott a Jungfraujoch lejtőjén, magasba emelkedés után átrepülte a Jungfraut s félórás repülés után leszállott Interlakenben.

Az építés alatt álló hajók tonnatartalma főbb országokban a következő: Anglia 909 ezer, Egyesült Államok 232 ezer, Németország 218 ezer, Olaszország 180 ezer, Franciaország 174 ezer, Hollandia 160 ezer és Svédország 146 ezer tonna.

Szegeden szombaton lesz a magyar passziójáték bemutatója a Fogadalmi templomtéren. 4000 néző számára készülő tribün csüörtökre elkészült. A statiszták próbáit befejezték.

Az ohioi Maninta közelében szabad mezőre óriásmeteor zuhant le s mélyen befuródott a földbe. A zuhanás okozta rázkódtatást a környékei összes városokban érezték. Felmérőldes körzetben az ablakok betörték.

A newyorki fővárhivatal klasszikus műnek ismerte el Boccaccio Dekameronját. A jövőben a mű példányait nem fogják elkobozni.

Knut Hamsun író Oslo és Froondelagen gyermeküdöleplejének 25—25 ezer koronát és a norvég író- és képzőművészeti egyesületeknek szintén 25—25 ezer koronát adományozott abból az alkalomból, hogy összes műveit és szerzői jogait Glydendahl kiadónak eladta.

A washingtoni tengerészeti minisztérium utasította a Csingtauban állomásozó Pigeon amerikai buvárnagyadót, hogy haladéktalanul teljes gőzzel induljon Wei Hai Weibe és legyen segítségére az angol hadihajóknak az elsüllyedt Poseidon kiemelési munkálatainál. A többi amerikai hadihajók is azt a rendelkezést kapták, hogy támogassák a mentési munkálatokat. Ma buvárok szállottak le az elsüllyedt tengeralattjáróhoz s összeköttetést létesítettek nyolc még élő matrózzal. Ezek kimentése talán még lehetségesé válik. A személyzet többi tagjai a buvárhajó olyan részén vannak, amelynek megközelítése ezidőszert nem lehetséges s így mentésükre nincs remény.

A párizsi bíróság guillotine-halálra ítélte Laguet orvost, aki két feleségét magas életbiztosítási szerződések kötése után arzánnal megölte s hasonló módon el akarta pusztítani hűgát is. Laguet az ítélet kihirdetésekor zokogni kezdett s egyre azt hajtogatta, hogy a börtönben éhségstrájkba fog.

Illionis államban 22 bank fizetéképtelenséget jelentett. A pénzügyi intézetek egy válságba került konzern alapításai voltak. Newyorki pénzügyi körökben úgy tudják, hogy a fizetéképtelen bankok 16 millió dollárt kitévő betétállományukat teljes összegben vissza fogják fizethetni betéteseiknek, mert ezekre az aktívákból marad elég fedezet.

— A szovjet kibocsátja második kényszerkölcsönét. Londonból jelentik: A szovjet a napokban kibocsátja második kényszerkölcsönét, hogy az ötéves terv kerestülviteléhez szükséges fedezetet előteremt hesse. Az első kényszerkölcsönt a terv végrehajtásának megindításakor bocsátották ki.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

